

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 4. maja 2017*

„Predhodno odločanje — Člen 56 PDEU — Svoboda opravljanja storitev — Storitve zobozdravstvene oskrbe — Nacionalna zakonodaja, ki absolutno prepoveduje oglaševanje zobozdravstvenih storitev — Obstoj čezmejnega elementa — Varovanje javnega zdravja — Sorazmernost — Direktiva 2000/31/ES — Storitve informacijske družbe — Oglaševanje na spletni strani — Član zakonsko urejenega poklica — Poklicna pravila — Direktiva 2005/29/ES — Nepoštena poslovne prakse — Nacionalne določbe o vidikih zdravja — Nacionalne določbe o zakonsko urejenih poklicih“

V zadevi C-339/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, strafzaken (nizozemsko govoreče prvostopenjsko sodišče v Bruslju, kazenski oddelek, Belgija) z odločbo z dne 18. junija 2015, ki je na Sodišče prispela 7. julija 2015, v kazenskem postopku zoper

Luca Vanderborghta.

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi L. Bay Larsen (poročevalec), predsednik senata, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan in D. Šváby, sodniki,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodni tajnik: V. Tourrès, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 7. julija 2016,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Luca Vanderborghta S. Callens, M. Verhaege in L. Boddez, odvetniki,
- za Verbond der Vlaamse Tandartsen VZW N. Van Ranst in V. Vanpeteghem, odvetnika,
- za belgijsko vlado C. Pochet, J. Van Holm in J.-C. Halleux, agenti, skupaj z A. Fromont in L. Van den Holejem, odvetnikoma,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj z W. Ferrante, avvocato dello Stato,
- za poljsko vlado B. Majczyna, agent,
- za Evropsko komisijo D. Roussanov in F. Wilman, agenta,

* Jezik postopka: nizozemščina.

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 8. septembra 2016

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 49 in 56 PDEU, Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) (UL 2005, L 149, str. 22) in Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 25, str. 399).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru kazenskega postopka, ki je bil zoper L. Vanderborghta, zobozdravnika s sedežem v Belgiji, sprožen zaradi kršitve nacionalne zakonodaje, ki prepoveduje kakršno koli oglaševanje zobozdravstvenih storitev.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 92/51/EGS

- 3 Člen 1 Direktive Sveta 92/51/EGS z dne 18. junija 1992 o drugem splošnem sistemu priznavanja strokovne izobrazbe in usposabljanja, ki dopolnjuje Direktivo 89/48/EGS (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 2, str. 47), določa:

„V tej direktivi veljajo naslednje opredelitve pojmov:

[...]

- (f) regulirana poklicna dejavnost: poklicna dejavnost, za katero država članica glede dostopa ali opravljanja ali enega od pogojev za opravljanje neposredno ali posredno na podlagi zakonov in drugih predpisov zahteva izkaz o izobrazbi ali potrdilo o kompetentnosti. [...]

[...]“

Direktiva 98/34/ES

- 4 Člen 1, točka 2, Direktive 98/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov o storitvah informacijske družbe (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 20, str. 337), kakor je bila spremenjena z Direktivo 98/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. julija 1998 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 21, str. 8) (v nadaljevanju: Direktiva 98/34), opredeljuje pojem „storitev“ tako:

„[K]atera koli storitev informacijske družbe ali katera koli storitev, ki se običajno opravi odplačno, na daljavo, elektronsko in na zahtevo prejemnika storitev.

Za namene te opredelitve pojmov:

- ‚na daljavo‘ pomeni, da se storitev opravi, ne da bi bile stranke sočasno navzoče;
- ‚elektronsko‘ pomeni, da se storitev pošlje na začetnem kraju in sprejme na cilju z elektronsko opremo za predelavo (skupaj z digitalnim zgoščevanjem) in shranjevanje podatkov ter se v celoti prenaša, pošilja in sprejema po žici, radijsko, z optičnimi ali drugimi elektromagnetnimi sredstvi;
- ‚na zahtevo prejemnika storitev‘ pomeni, da se storitev opravlja s prenosom podatkov na posamezno zahtevo.

[...]“

Direktiva 2000/31

5 V uvodni izjavi 18 Direktive 2000/31 je navedeno:

„Storitve informacijske družbe zajemajo široko področje gospodarskih dejavnosti, ki potekajo po internetu; [...] storitve informacijske družbe se ne omejujejo le na sklepanje pogodb v stalnem internetnem poslovanju, temveč se, če gre za gospodarsko dejavnost, razširjajo na storitve, ki jih ne plačajo prejemniki, na primer v zvezi s stalnim dostopom do internetnih podatkov ali komercialnimi sporočili [...]; dejavnosti, ki se zaradi svoje narave ne morejo opravljati na daljavo in z uporabo elektronskih sredstev, na primer obvezni revizijski pregled računovodstva družb ali zdravniški nasvet z obveznim zdravniškim pregledom pacienta, niso storitve informacijske družbe“.

6 Člen 2 te direktive, naslovljen „Opredelitve“, določa:

„Za namene te direktive imajo posamezni izrazi, uporabljeni v tej direktivi, naslednji pomen:

(a) ‚storitve informacijske družbe‘: storitve v smislu člena 1(2) Direktive [98/34];

[...]

(f) ‚komercialno sporočilo‘: vsaka oblika sporočila, namenjena neposredni ali posredni promociji blaga, storitev ali podobe podjetja, organizacije ali osebe, ki opravlja trgovsko, industrijsko ali obrtno dejavnost ali zakonsko urejeni poklic. [...]

[...]

(g) ‚zakonsko urejeni poklic‘: vsak poklic v smislu člena 1(d) Direktive Sveta 89/49/EGS z dne 21. decembra 1988 o splošnem sistemu priznavanja visokošolskih diplom, pridobljenih s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem, ki traja najmanj tri leta [...], člena 1(f) Direktive [92/51] [...];

[...]“

7 Člen 8(1) in (2) navedene direktive, naslovljen „Zakonsko urejeni poklici“, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da je uporaba komercialnih sporočil, ki so del storitev informacijske družbe, katere nudi član zakonsko urejenega poklica, ali takšno storitev predstavljajo, dovoljena ob upoštevanju poklicnih pravil, predvsem v zvezi z neodvisnostjo, dostojanstvom in častjo poklica, poklicno skrivnostjo ter poštenostjo do strank in sodelavcev.“

2. Države članice in Komisija brez poseganja v avtonomnost poklicnih združenj in organizacij spodbujajo le-te pri sestavljanju kodeksov ravnanja v Skupnosti, da se določijo vrste podatkov, ki se lahko skladno s pravili iz odstavka 1 posredujejo za namene komercialnih sporočil.“

Direktiva 2005/29

8 V uvodni izjavi 9 Direktive 2005/29 je navedeno:

„Ta direktiva ne posega v individualne tožbe posameznikov, oškodovanih zaradi nepoštenih poslovnih praks. Prav tako ne posega v pravila Skupnosti in nacionalna pravila [...] o vidikih zdravja in varnosti izdelkov [...]. Države članice bodo tako lahko ohranile ali uvedle omejitve in prepovedi poslovnih praks zaradi varovanja zdravja in zagotavljanja varnosti potrošnikov na svojem ozemlju, ne glede na to, kje se trgovec nahaja, na primer v zvezi z alkoholom, tobakom ali farmacevtskimi izdelki. [...]“

9 Člen 2 te direktive, naslovljen „Opredelitev pojmov“, določa:

„V tej direktivi:

[...]

(c) ‚izdelek‘ pomeni vsako blago ali storitev, vključno z nepremičninami, pravicami in obveznostmi;

(d) ‚poslovne prakse podjetij v razmerju do potrošnikov‘ (v nadaljevanju: tudi ‚poslovne prakse‘) pomenijo vsako dejanje, opustitev, ravnanje, razlag[o] [predstavitev] ali tržne komunikacije, vključno z oglaševanjem in trženjem, s strani trgovca, neposredno povezano s promocijo, prodajo ali dobavo izdelka potrošnikom;

[...]“

10 Člen 3 navedene direktive določa:

„1. Ta direktiva se uporablja za nepoštenih poslovnih praks podjetij v razmerju do potrošnikov, kakor je določeno v členu 5, pred, med in po poslovni transakciji v zvezi z nekim izdelkom.

[...]

3. Ta direktiva ne posega v pravila Skupnosti ali nacionalna pravila o vidikih zdravja in varnosti izdelkov.

[...]

8. Ta direktiva ne posega v pogoje ustanavljanja ali sisteme izdajanja dovoljenj, v deontološke kodekse ravnanja ali druga posebna pravila o zakonsko urejenih poklicih, katerih namen je vzdrževati visoko raven poštenosti oseb, ki opravljajo te poklice, in ki jih države članice v skladu z zakonodajo Skupnosti lahko predpišejo tem osebam.

[...]“

Belgijsko pravo

- 11 Člen 8d Koninklijk Besluit houdende reglement op de beoefening van de tandheelkunde (kraljevi odlok o urejanju opravljanja zobozdravstva) z dne 1. junija 1934 (*Belgisch Staatsblad* z dne 7. junija 1934, str. 3220) določa:

„Za obveščanje javnosti je lahko na stavbi, v kateri kvalificirana [...] oseba opravlja zobozdravstvo, nameščen samo napis ali manjša tabla z nevsiljivim videzom, na kateri je navedeno ime zobozdravnika in morda njegov pravni naziv, uradne ure ter ime podjetja ali zdravstvene enote, v okviru katere opravlja svojo poklicno dejavnost; prav tako je na njej lahko navedena veja zobozdravstva, na katero se je zobozdravnik osredotočil: operativno zobozdravstvo, ustna protetika, ortodontija, zobna kirurgija.

[...]“

- 12 Člen 1 Wet betreffende de publiciteit inzake tandverzorging (zakon o oglaševanju na področju zobozdravstva) z dne 15. aprila 1958 (*Belgisch Staatsblad* z dne 5. maja 1958, str. 3542) določa:

„Nihče ne sme neposredno ali posredno na kakršen koli način oglaševati, da zdravi ali omogoča zdravljenje obolenj, poškodb ali anomalij ust in zobovja s strani kvalificirane ali nekvalificirane osebe v Belgiji ali v tujini, zlasti v izložbah ali z izveski, napisi ali tablami, ki bi lahko povzročili zmoto glede zakonske narave oglaševane dejavnosti, s prospekti, okrožnicami, letaki in brošurami, v tisku, po radiu in v kinematografih [...]“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 13 L. Vanderborght je v času dejanskega stanja, na podlagi katerega je bil zoper njega uveden kazenski pregon, delal kot kvalificirani zobozdravnik v Opwijkju (Belgija). Ta kazenski pregon zoper njega je bil sprožen, ker naj bi vsaj med marcem 2003 in januarjem 2014 zobozdravstvene storitve oglaševal v nasprotju z belgijskim pravom.
- 14 Iz predložitvene odločbe izhaja, da je L. Vanderborght namestil tablo, sestavljeno iz treh potiskanih delov, na kateri so bili navedeni njegovo ime, podatek, da je zobozdravnik, naslov njegove spletne strani in telefonska številka njegove ordinacije.
- 15 Poleg tega je L. Vanderborght ustvaril spletno stran, namenjeno obveščanju pacientov o različnih vrstah zdravljenja, ki jih izvaja v svoji ordinaciji. Končno, objavil je tudi nekaj oglasov v lokalnih časopisih.
- 16 Kazenski pregon je bil začel na podlagi pritožbe poklicnega združenja Verbond der Vlaamse Tandartsen VZW.
- 17 Državno tožilstvo je 6. februarja 2014 predlagalo uvedbo postopka proti L. Vanderborghtu pred kazenskim sodiščem. Posvetovalni senat je s sklepom z dne 25. marca 2014 proti njemu sprožil sodni postopek pri Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel, strafzaken (nizozemsko govoreče prvostopenjsko sodišče v Bruslju, kazenski oddelek, Belgija).
- 18 L. Vanderborght pred predložitvenim sodiščem trdi, da sta člen 1 zakona z dne 15. aprila 1958 o oglaševanju na področju zobozdravstva, ki absolutno prepoveduje oglaševanje zobozdravstvene oskrbe, in člen 8d kraljevega odloka z dne 1. junija 1934 o urejanju opravljanja zobozdravstva, ki postavlja zahteve glede skromnosti izveskov zobozdravstvenih ordinacij, v nasprotju s pravom Unije, zlasti z direktivama 2005/29 in 2000/31 ter s členoma 49 in 56 PDEU.

- 19 Predložitveno sodišče na podlagi informacij, da L. Vanderborght na spletu razširja oglase, ki lahko dosežejo paciente v drugih državah članicah, in da del strank, ki jih zdravi, prihaja iz drugih držav članic, ugotavlja, da ima spor o glavni stvari čezmejno razsežnost.
- 20 V teh okoliščinah je Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel, strafzaken (nizozemsko govoreče prvostopenjsko sodišče v Bruslju, kazenski oddelek) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali je treba Direktivo 2005/29 razlagati tako, da nasprotuje nacionalnemu zakonu, ki vsakomur absolutno prepoveduje, da v kakršni koli obliki oglašuje zobozdravstveno oskrbo, kot to določa člen 1 zakona z dne 15. aprila 1958 o oglaševanju na področju zobozdravstva?
  2. Ali je treba prepoved oglaševanja za zobozdravstveno oskrbo obravnavati kot ‚pravilo o vidikih zdravja in varnosti izdelkov‘ v smislu člena 3(3) Direktive 2005/29?
  3. Ali je treba Direktivo 2005/29 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, kot je člen 8d kraljevega odloka z dne 1. junija 1934 o urejanju opravljanja zobozdravstva, v kateri je podrobneje opisano, kakšne zahteve v smislu skromnosti mora izpolnjevati izvesek, namenjen za javnost, na ordinaciji zobozdravnika?
  4. Ali je treba Direktivo 2000/31 razlagati tako, da nasprotuje nacionalnemu zakonu, ki vsakomur absolutno prepoveduje, da v kakršni koli obliki oglašuje zobozdravstveno oskrbo, in prepoveduje tudi komercialno oglaševanje v elektronski obliki (spletna stran), kot to določa člen 1 zakona z dne 15. aprila 1958 o oglaševanju na področju zobozdravstva?
  5. Kako je treba razlagati pojem ‚storitve informacijske družbe‘, ki je opredeljen v členu 2(a) Direktive 2000/31 s sklicevanjem na člen 1(2) Direktive 98/34?
  6. Ali je treba člena 49 in 56 PDEU razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni zakonodaji, kot je ta v postopku v glavni stvari, s katero je zaradi varovanja javnega zdravja naložena popolna prepoved oglaševanja za zobozdravstveno oskrbo?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo, drugo in tretje vprašanje

- 21 Predložitveno sodišče s prvim, drugim in tretjim vprašanjem, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba Direktivo 2005/29 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki javno zdravje in čast zobozdravniškega poklica varuje tako, da na eni strani na splošno in absolutno prepoveduje kakršno koli oglaševanje storitev zobozdravstvene oskrbe, na drugi pa določa nekatere zahteve glede diskretnosti v zvezi z izveski zobozdravstvenih ambulant.
- 22 Za odgovor na ta vprašanja je treba najprej določiti, ali oglasi, na katere se nanaša prepoved iz postopka v glavni stvari, pomenijo poslovno prakso v smislu člena 2(d) Direktive 2005/29, tako da zanje veljajo določbe te direktive (glej po analogiji sodbo z dne 9. novembra 2010, *Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag*, C-540/08, EU:C:2010:660, točka 16).
- 23 V zvezi s tem je treba navesti, da je v členu 2(d) te direktive pojem „poslovna praksa“ zelo široko opredeljen kot „vsako dejanje, opustitev, ravnanje, razlaga [predstavitev] ali tržne komunikacije, vključno z oglaševanjem in trženjem, s strani trgovca, neposredno povezano s promocijo, prodajo ali dobavo izdelka potrošnikom“ (sodba z dne 9. novembra 2010, *Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag*, C-540/08, EU:C:2010:660, točka 17).

- 24 Poleg tega se izraz „izdelek“ v skladu s členom 2(c) navedene direktive nanaša na vsako blago ali storitev.
- 25 Iz navedenega izhaja, da oglaševanje storitev zobozdravstvene oskrbe, kot je to v postopku v glavni stvari, ne glede na to, ali gre za objave v oglasnih revijah, na spletu ali na izveskih, pomeni „poslovno prakso“ v smislu Direktive 2005/29.
- 26 Vendar ta direktiva v skladu s svojim členom 3(3) ne posega v pravila prava Unije ali nacionalna pravila o vidikih zdravja in varnosti izdelkov.
- 27 Poleg tega je treba poudariti, da v skladu s členom 3(8) navedene direktive ta ne posega v deontološke kodekse ravnanja ali druga posebna pravila o zakonsko urejenih poklicih, katerih namen je vzdrževati visoko raven poštenosti oseb, ki opravljajo te poklice, in ki jih države članice v skladu z zakonodajo Unije lahko predpišejo tem osebam.
- 28 Iz te določbe tako izhaja, da Direktiva 2005/29 ne posega v nacionalna pravila o vidikih zdravja in varnosti izdelkov ali v posebne določbe o zakonsko urejenih poklicih.
- 29 Iz predložitvene odločbe pa je razvidno, da nacionalna zakonodaja iz postopka v glavni stvari, to je člen 1 zakona z dne 15. aprila 1958 o oglaševanju na področju zobozdravstva in člen 8d kraljevega odloka z dne 1. junija 1934 o urejanju opravljanja zobozdravstva, varuje javno zdravje oziroma čast zobozdravniškega poklica, zaradi česar zanjo velja člen 3(3) in (8) Direktive 2005/29.
- 30 Na podlagi zgornjih preudarkov je treba na prvo, drugo in tretje vprašanje odgovoriti, da je treba Direktivo 2005/29 razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki javno zdravje in čast zobozdravniškega poklica varuje tako, da na eni strani na splošno in absolutno prepoveduje kakršno koli oglaševanje storitev zobozdravstvene oskrbe, na drugi pa določa nekatere zahteve glede diskretnosti v zvezi z izveski zobozdravstvenih ambulant.

Četrto in peto vprašanje

- 31 Predložitveno sodišče s četrtem in petim vprašanjem, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba Direktivo 2000/31 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki na splošno in absolutno prepoveduje kakršno koli oglaševanje storitev zobozdravstvene oskrbe s tem, da prepoveduje kakršna koli komercialna sporočila v elektronski obliki, vključno s spletno stranjo, ki jo ustvari zobozdravnik.
- 32 V zvezi s tem je treba poudariti, da člen 8(1) te direktive določa načelo, da države članice zagotovijo, da je uporaba komercialnih sporočil, ki so del storitev informacijske družbe, ki jih ponuja član zakonsko urejenega poklica, ali takšno storitev predstavljajo, dovoljena.
- 33 Iz člena 2(g) Direktive 2000/31 v povezavi s členom 1(f) Direktive 92/51, na katerega se sklicuje prva določba, izhaja, da je treba za „zakonsko urejeni poklic“ šteti zlasti poklicno dejavnost, za katero se glede dostopa ali opravljanja na podlagi zakonov in drugih predpisov zahteva izkaz o izobrazbi ali potrdilo o kompetentnosti.
- 34 Iz predložitvene odločbe izhaja, da je zobozdravstvo v Belgiji zakonsko urejeni poklic v smislu člena 2(g) Direktive 2000/31.
- 35 Poleg tega v skladu s členom 2(a) Direktive 2000/31 v povezavi s členom 1, točka 2, Direktive 98/34 pojem „storitve informacijske družbe“ zajema „katero koli storitev, ki se običajno opravi odplačno, na daljavo, elektronsko in na zahtevo prejemnika storitev“.

- 36 V uvodni izjavi 18 Direktive 2000/31 je pojasnjeno, da pojem „storitve informacijske družbe“ zajema široko področje gospodarskih dejavnosti, ki potekajo po internetu, in se ne omejuje le na sklepanje pogodb v stalnem internetnem poslovanju, temveč se, če takšne storitve pomenijo gospodarsko dejavnost, razširja na storitve, ki jih ne plačajo prejemniki, na primer storitve v zvezi s stalnim dostopom do internetnih podatkov ali komercialnimi sporočili.
- 37 V teh okoliščinah je treba šteti, da spletno oglaševanje lahko pomeni storitev informacijske družbe v smislu Direktive 2000/31 (glej v tem smislu sodbo z dne 15. septembra 2016, Mc Fadden, C-484/14, EU:C:2016:689, točki 41 in 42).
- 38 Poleg tega člen 2(f) te direktive podrobneje določa, da pojem „komercialno sporočilo“ zajema zlasti vsako obliko sporočila, namenjeno neposredni ali posredni promociji storitev osebe, ki opravlja zakonsko urejeni poklic.
- 39 Iz tega izhaja, da oglaševanje storitev zobozdravstvene oskrbe prek spletne strani, ki jo je ustvaril član zakonsko urejenega poklica, pomeni komercialno sporočilo, ki je del storitve informacijske družbe ali predstavlja takšno storitev v smislu člena 8 Direktive 2000/31.
- 40 Zato je treba šteti, kot je navedel generalni pravobranilec v točki 50 sklepnih predlogov, da ta določba pomeni, da morajo države članice zagotoviti, da so takšna komercialna sporočila načeloma dovoljena.
- 41 V zvezi s tem je treba poudariti, da nasprotne razlage, ki jo zagovarja Evropska komisija, in sicer da navedena določba oglase člana zakonsko urejenega poklica zajema zgolj, kadar ta nastopa kot ponudnik spletnih oglasov, ni mogoče sprejeti, ker bi ta razlaga pretirano zmanjšala obseg navedene določbe.
- 42 Opozoriti je namreč treba, da je namen člena 8(1) Direktive 2000/31 članom zakonsko urejenega poklica omogočiti, da za promocijo svojih dejavnosti uporabljajo storitve informacijske družbe.
- 43 Vendar pa iz te določbe izhaja, da je treba komercialna sporočila, kot so ta iz točke 39 te sodbe, dovoliti le ob upoštevanju poklicnih pravil, predvsem tistih v zvezi z neodvisnostjo, dostojanstvom in častjo poklica, poklicno molčečnostjo ter poštenostjo do strank in sodelavcev.
- 44 Poklicna pravila iz navedene določbe seveda ne morejo na splošno in absolutno prepovedati vsakršnega spletnega oglaševanja, namenjenega promociji dejavnosti osebe, ki opravlja zakonsko urejeni poklic, saj bi sicer zmanjšala polni učinek te določbe in ovirala doseganje cilja, ki mu sledi zakonodajalec Unije.
- 45 To razlago potrjuje dejstvo, da člen 8(2) Direktive 2000/31 določa, da države članice in Komisija spodbujajo sestavljanje kodeksov ravnanja, katerih namen ni prepoved tovrstnega oglaševanja, temveč določitev podatkov, ki se lahko za namene komercialnih sporočil posredujejo v skladu s temi poklicnimi pravili.
- 46 Iz tega izhaja, da čeprav sta lahko vsebina in oblika komercialnih sporočil iz člena 8(1) Direktive 2000/31 veljavno omejeni s temi poklicnimi pravili, ta pravila ne smejo določati splošne in absolutne prepovedi tovrstnih sporočil.
- 47 Ta ugotovitev velja tudi glede nacionalne zakonodaje, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki velja zgolj za zobozdravnike.
- 48 Poudariti je namreč treba, da zakonodajalec Unije zakonsko urejenih poklicev ni izvzel iz načela dovoljenosti spletnih komercialnih sporočil iz člena 8(1) Direktive 2000/31.

- 49 Zato čeprav ta določba omogoča, da se pri pripravi poklicnih pravil, ki so povezana s posebnostmi zdravstvenih poklicev, te posebnosti upoštevajo ter se po potrebi ozko določijo oblike in načini spletnih komercialnih sporočil iz navedene določbe, zlasti da se prepreči kršitev zaupanja pacientov v te poklice, ta poklicna pravila ne morejo upravičeno na splošno in absolutno prepovedati vsakršnega spletnega oglaševanja, ki je namenjeno promociji dejavnosti osebe, ki opravlja takšen poklic.
- 50 Ob upoštevanju navedenega je treba na četrto in peto vprašanje odgovoriti, da je treba Direktivo 2000/31 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki s tem, da prepoveduje kakršna koli komercialna sporočila v elektronski obliki, vključno s spletno stranjo, ki jo ustvari zobozdravnik, na splošno in absolutno prepoveduje kakršno koli oglaševanje storitev zobozdravstvene oskrbe.

Šesto vprašanje

- 51 Predložitveno sodišče s šestim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člena 49 in 56 PDEU razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni zakonodaji, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki na splošno in absolutno prepoveduje kakršno koli oglaševanje storitev zobozdravstvene oskrbe.
- 52 Uvodoma je treba navesti, da je treba glede na odgovor na četrto in peto vprašanje šteti, da se šesto vprašanje dejansko nanaša na skladnost nacionalne zakonodaje, ki prepoveduje oglaševanje, ki ni opravljeno prek storitev informacijske družbe, s členoma 49 in 56 PDEU.

Dopustnost

- 53 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča se določbe Pogodbe, ki zagotavljajo svoboščine prostega pretoka, ne uporabljajo za položaj, katerega vsi elementi so združeni v eni državi članici (glej v tem smislu zlasti sodbi z dne 21. oktobra 1999 Jägerskiöld, C-97/98, EU:C:1999:515, točka 42, in z dne 11. julija 2002, Carpenter, C-60/00, EU:C:2002:434, točka 28).
- 54 Postopek v glavni stvari se sicer nanaša na kazenski pregon, sprožen proti zobozdravniku, ki je belgijski državljan s sedežem v Belgiji in opravlja dejavnost v tej državi članici.
- 55 Toda iz predložitvene odločbe je razvidno, da del strank L. Vanderborghta prihaja iz drugih držav članic.
- 56 Sodišče je že razsodilo, da to, da so stranke deloma državljani Unije iz drugih držav članic, lahko pomeni čezmejni element, zaradi katerega je treba uporabiti določbe Pogodbe, ki zagotavljajo svoboščine prostega pretoka (glej v tem smislu sodbo z dne 11. junija 2015, Berlington Hungary in drugi, C-98/14, EU:C:2015:386, točki 25 in 26).
- 57 Zato je treba ugotoviti, da je šesto vprašanje dopustno.

Vsebinska presoja

- 58 Spomniti je treba, da kadar se nacionalni ukrep nanaša hkrati na svobodo ustanavljanja in na svobodo opravljanja storitev, Sodišče načeloma preizkusi zadevni ukrep zgolj glede na eno od teh dveh svoboščin, če se izkaže, da je v okoliščinah postopka v glavni stvari ena od njiju popolnoma drugotna v razmerju do druge in da se ji lahko pridruži (sodba z dne 26. maja 2016, NN (L) International, C-48/15, EU:C:2016:356, točka 39 in navedena sodna praksa).
- 59 V obravnavanem primeru je tako.

- 60 Ker je namreč čezmejni element, zaradi katerega je treba uporabiti določbe Pogodbe, ki zagotavljajo svoboščine prostega pretoka, potovanje prejemnikov storitev iz druge države članice (glej v tem smislu sodbo z dne 11. junija 2015, *Berlington Hungary in drugi*, C-98/14, EU:C:2015:386, točka 26), je treba na šesto vprašanje odgovoriti glede na člen 56 PDEU.
- 61 V zvezi s tem iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da je treba kot omejitve svobode opravljanja storitev šteti vsak ukrep, ki bi prepovedoval, oviral ali zmanjševal privlačnost uresničevanja te svoboščine (glej v tem smislu sodbe z dne 17. julija 2008, *Corporación Dermoestética*, C-500/06, EU:C:2008:421, točka 32; z dne 22. januarja 2015, *Stanley International Betting in Stanleybet Malta*, C-463/13, EU:C:2015:25, točka 45, in z dne 28. januarja 2016, *Laezza*, C-375/14, EU:C:2016:60, točka 21).
- 62 Prav tako je treba spomniti, da pojem „omejitev“ zajema zlasti ukrepe države članice, ki čeprav veljajo brez razlikovanja, vplivajo na prosti pretok storitev v drugih državah članicah (sodba z dne 12. septembra 2013, *Konstantinides*, C-475/11, EU:C:2013:542, točka 45 in navedena sodna praksa).
- 63 Nacionalna zakonodaja, ki na splošno in absolutno prepoveduje kakršno koli oglaševanje neke dejavnosti, omejuje možnost oseb, ki to dejavnost opravljajo, da jih njihove morebitne stranke spoznajo in da promovirajo storitve, ki jim jih želijo ponujati.
- 64 Zato je treba za takšno nacionalno zakonodajo šteti, da pomeni omejitev svobode opravljanja storitev.
- 65 V zvezi z upravičenostjo take omejitve so nacionalni ukrepi, ki lahko omejijo izvrševanje temeljnih svoboščin, zagotovljenih s Pogodbo, lahko dovoljeni zgolj, če uresničujejo cilj v javnem interesu, če so primerni za zagotovitev uresnitve tega cilja in če ne presegajo tega, kar je nujno za njegovo uresničitev (sodba z dne 12. septembra 2013, *Konstantinides*, C-475/11, EU:C:2013:542, točka 50 in navedena sodna praksa).
- 66 V obravnavanem primeru je predložitveno sodišče navedlo, da se želi z nacionalno zakonodaj iz postopka v glavni stvari varovati javno zdravje in čast zobozdravniškega poklica.
- 67 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je varovanje zdravja eden od ciljev, ki jih je mogoče šteti za nujne razloge v splošnem interesu in ki bi lahko upravičili omejitev svobode opravljanja storitev (glej v tem smislu zlasti sodbi z dne 10. marca 2009, *Hartlauer*, C-169/07, EU:C:2009:141, točka 46, in z dne 12. septembra 2013, *Konstantinides*, C-475/11, EU:C:2013:542, točka 51).
- 68 Poleg tega je treba glede na pomen razmerja zaupanja, ki mora obstajati med zobozdravnikom in njegovim pacientom, šteti, da je tudi varovanje dostojanstva zobozdravniškega poklica takšen nujni razlog v splošnem interesu.
- 69 Intenzivno oglaševanje ali izbira agresivnih promocijskih sporočil ali celo takih, ki bi paciente zavedla glede ponujane oskrbe, lahko s poslabšanjem podobe zobozdravniškega poklica, spremembo razmerja med zobozdravniki in njihovimi pacienti ter dajanjem prednosti izvajanju neustrezne ali nepotrebne oskrbe škodi varovanju zdravja in krši dostojanstvo zobozdravniškega poklica.
- 70 V teh okoliščinah je splošna in absolutna prepoved oglaševanja s tem, da zobozdravnikom prepreči kakršno koli uporabo oglasov in promocijskih sporočil, sposobna zagotoviti doseganje zastavljenih ciljev.
- 71 V zvezi s potrebnostjo omejitve svobode opravljanja storitev, kot je ta iz postopka v glavni stvari, je treba upoštevati, da sta zdravje in življenje ljudi najpomembnejši med dobrinami in interesi, varovanimi s Pogodbo, ter da načeloma države članice določijo raven, na kateri želijo zagotoviti varovanje javnega zdravja, in kako naj se ta raven doseže. Ker se lahko ta raven med državami članicami razlikuje, jim je

treba priznati polje proste presoje (glej v tem smislu sodbi z dne 2. decembra 2010, Ker-Optika, C-108/09, EU:C:2010:725, točka 58, in z dne 12. novembra 2015, Visnapuu, C-198/14, EU:C:2015:751, točka 118).

- 72 Vseeno pa je treba šteti, da kljub temu polju proste presoje omejitev, ki izvira iz uporabe nacionalne zakonodaje iz postopka v glavni stvari ter ki na splošno in absolutno prepoveduje kakršno koli oglaševanje storitev zobozdravstvene oskrbe, presega tisto, kar je potrebno za doseganje ciljev, ki jim sledi ta zakonodaja in ki so navedeni v točki 66 te sodbe.
- 73 Vsa oglasna sporočila, ki jih ta zakonodaja prepoveduje, namreč nimajo učinka, ki bi bil v nasprotju s temi cilji iz točke 69 te sodbe.
- 74 Poleg tega je treba v zvezi s tem poudariti, da je treba, čeprav je Sodišče v točki 57 sodbe z dne 12. septembra 2013, Konstantinides (C-475/11, EU:C:2013:542), že ugotovilo, da je nacionalna ureditev, ki prepoveduje oglaševanje zdravstvenih storitev, katerih vsebina je v nasprotju s poklicno etiko, združljiva s členom 56 PDEU, ugotoviti, da ima zakonodaja iz postopka v glavni stvari precej širši obseg.
- 75 V teh okoliščinah je treba šteti, da bi bilo mogoče cilje nacionalne zakonodaje iz postopka v glavni stvari doseči z manj omejevalnimi ukrepi, ki bi po potrebi ozko določali oblike in načine, ki jih veljavno lahko imajo komunikacijska sredstva, ki jih uporabljajo zobozdravniki, ne da bi tem na splošno in absolutno prepovedali kakršno koli oglaševanje.
- 76 Na podlagi vseh zgornjih preudarkov je treba na šesto vprašanje odgovoriti, da je treba člen 56 PDEU razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki na splošno in absolutno prepoveduje kakršno koli oglaševanje storitev zobozdravstvene oskrbe.

Stroški

- 77 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

- 1. Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki javno zdravje in čast zobozdravniškega poklica varuje tako, da na eni strani na splošno in absolutno prepoveduje kakršno koli oglaševanje storitev zobozdravstvene oskrbe, na drugi pa določa nekatere zahteve glede diskretnosti v zvezi z izveski zobozdravstvenih ambulant.**
- 2. Direktivo 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) je treba razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki na splošno in absolutno s tem, da prepoveduje kakršna koli komercialna sporočila v elektronski obliki, vključno s spletno stranjo, ki jo ustvari zobozdravnik, prepoveduje kakršno koli oglaševanje storitev zobozdravstvene oskrbe.**

3. Člen 56 PDEU je treba razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki na splošno in absolutno prepoveduje kakršno koli oglaševanje storitev zobozdravstvene oskrbe.

Podpisi